

na Dunaji. Po četrtem nemškem natisu s 140 podobami, poslovenil dr. Maksimilijan Samec. — V predgovoru k četrtemu natisu piše profesor dr. Woldfich tako: „Pisatelj mora tukaj omenjati, da to vodilo se ve kot šolska knjiga je bilo in je namenjeno prazno mesto ne v znanstvenej, ampak v pedagoški knjizevnosti izpolnovati, posebno ker pred njegovim izdanjem ni bilo za vzgled nobene take za šolo spisane in rabljive knjige. Ali ta drobna knjižica ni le na učiteljskih z vseh strani cenjena, in tudi po tujih deželah razširjena, temveč tudi v zdravniških časopisih je priznana. Tako hvale „Allgemeine Wiener medicinische Zeitung (l. XXII.) v natankejši sodbi pravo sestavo in priprosto in jasno besedo tega vodila ter je priporoča ne le za šolo, temveč tudi za vsako rodovino.“ Zatorej mislimo, da bode Matica s to knjigo vsem omikanim Slovencem v obče ustregla. 4. Geometrijo za učiteljska. Po Močnikovej sestavi L. Lavtar, c. k. profesor učiteljska v Mariboru. — Knjiga je tako urejena z ozirom na metodo in vsebino, kakor zahteva učni načrt učiteljskem. Podlaga jej je „Geometrie für Lehrerbildungsanstalten von Močnik.“ — Letopisa je natisnena čez polovico, slovnice uže 17 pol (obsežna bode 30 pol), somatologije pa prva pola; geometrijo so začeli 26. sept. staviti. Čestiti plačujoči člani Matice slovenske prejmejo za leto 1881 po troje knjig: Letopis, slovnico in somatologijo. Po velikih izgubah in mnogih neprijetnostih pri knjigah, katere je Matica dala na upanje, sklenil je občni zbor 27. aprila 1881 l., „da, kdor ne plača letnine, ne dobi Matičnih knjig.“ Tako je pri družbi sv. Mohora, tako tudi veleva §. 3. Matičnih pravil: „Kdor ne bi v redu plačeval in sicer ne vsaj v prvi polovici vsacega leta, kolikor je podpisal Matici podpore, tak se po odborovem sklepu sme izbrisati izmed družbenikov.“ Vse čestite člane in nove družbenike zatorej uljudno prosimo, naj nikar ne zabijo pristopiti in letnino poverjenikom izročiti, da bode mogoče „Imenik Matičnih udov“ po misli gori omenjenega sklepa in §. 3. dotičnih pravil urediti in knjige pošiljati. Fr. O—c.

*Pokojni Vojteh Ullrich.* „Ljubljanski Zvon“ čitateljem svojim denes podaje nekoliko pesnij do sedaj neznanega pesnika slovenskega, pokojnega Vojteha Ullricha, čigar prerano smrt je v svojej zadnji številki oglasil. Uže iz teh malih poskušanj bode vsak pravi znalec in prijatelj našega pesništva lahko sodil, kolika neizmerna izguba je slovenski narod z Ullrichovo smrtjo zadela. Koliko je obetal, koliko bi bil dovršil ta vrli mladenič! Da-si je moral, jedva 19. leto izpolnivši, vleči se v hladni grob, vender je ostavil več zvezkov lepih pesnij in veliko tragedijo „Svetoje“, katera nam po nekaterih mestih kaže genijalnega pesnika. Res, da literarna ostalina Ullrichova osobito v tehniškem oziru ni vsa popolnoma dovršena. A pomišljati in v poštev jemati nam je mladost pesnikovo. Gotovo bi bil pokojni pri svojej pridnosti in véstnosti svojega pesniškega duha proizvode še na vse strani predelaval ter še le tedaj z njimi stopil pred čitajoče občinstvo slovensko, kadar bi mu bil mogel podajati dovršene umotvore. Poroča se nam, da mati Ullrichova namerava v posebnej knjigi na svetlo dati izbrane pesni njegove.

Vojteh Ullrich se je rodil 30. aprila 1862. leta na Javorniku na Gorenjskem, kjer je bil oča njegov ravnatelj Zoisovim fužinam. Po svojega očeta smrti preseli se z materjo v Kranj, kjer je dovršil ljudsko šolo in malo gimnazijo

veliko gimnazijo obiskoval je v Ljubljani, kjer je 1880. leta prebil maturo. O velikih počitnicah začel je bolehati in ni mu bilo možno iti na vseučilišče. Bil je sicer v Gradci vpisan za klasičnega jezikoslovca, a univerze ni videl. V postelji je študiral, da bi po Velikej noči v Gradci prebil colloquium; poleg tega je pridno zlagal pesni — v hrvaškem jeziku. Tako do zadnjega priden in delaven ter vnet in navdušen za večno lepo poezijo umrl je 6. julija pri svojej ljubljenej materi v Kranji. Bodi mu časten spomin!

*Spomenik Valentinu Mandelcu.* Dovršen je spomenik, katerega je oskrbelo „Slovensko dramatično društvo“ Valentinu Mandelcu. Po krasnem načrtu domačega umetnika, g. slikarja Janeza Wolfa v Ljubljani, zdelal ga je te dni iz sežanskega kamena g. Čamrnik, ki 3. t. m. odide z njim v hrvaški Karlovec, da ga postavi na ondolnjem pokopališči. Ves spominek ima višočine 2.61 m. ter v premeru spodaj 0.80 m., zgoraj 0.43 m. Na stojalu, iz treh kosov zloženem in 1.65 m. visokem, vzdiga se okrogel, zgoraj odlomljen in 0.96 m. visok steber, ki ima ta napis: „Slovenski pisatelj Valentin Mandelc, porojen v Kranju 16. februarja 1837., umrl kr. gimn. profesor v Karlovcu 12. maja 1872. leta. — Postavil hvaležni narod slovenski“. — Ljubljanski rodoljubi si spomenik lahko ogledajo te dni v delavnici g. Čamrnika.

Tudi Jurčičev spomenik bode v jednom tednu dovršen. Trije spodnji kameni so uže vzdani na konci Baumgartnove kapele pri sv. Krištofu. Železna ograja, katero je posebno krasno zdelal g. Lovro Zelenec, bode gotovo najlepša, kar jih je videti na ljubljanskem pokopališči.

*Dr. Janez Bleiweis* je po pravilih reda železne krone III. vrste povzdignen v viteški stan ter si je izvolil pridevek „vitez Trsteniški“. Znano je, da je bil pokojni oča dr. Bleiweisa rojen v Trsteniku nad Kranjem. Vitez Trsteniški je tretji pisatelj slovenski, ki je poleg dež. šolskega nadzornika Antona Klodiča viteza Sabladoskega in stotnika Andreja Koméla pl. Sočebdana, odlikovan s plemstvom.

*Prof. Jos. Starè*, znani pisatelj slovenski, imenovan je za ravnatelja malej gimnaziji v Belovaru. Sedaj je šest naših rojakov Slovencev ravnateljev hrvaškimi srednjim šolam: Bradaška v Zagrebu, Mazek v Požegi, Lipež v Rakovci, Jelovšek v Oseku, Seneković v Gospiću in Starè v Belovaru.

*Učiteljska zborovanja.* V Ljubljani so 22. septembra zborovala tri društva slovenskih učiteljev, namreč: a) *Vdovsko učiteljsko društvo*, kateremu je namen podpirati učiteljske vdove in sirote. Društvo, osnovano 1860. leta, ima letos 64 družabnikov, 39.050 gld. imovine v državnih obligacijah in 1.506 gld. družega premoženja ter podpira 8 učiteljskih vdov in 25 sirot. Občni zbor je sklenil, da bode odslej društvo dajalo učiteljskim vdovam po 100 gld., učiteljskim sirotam, ki némajo očeta, po 25 gld. in učiteljskim sirotam brez očeta in matere po 50 gld. letne podpore. Predsednik društvu je dr. A. Jarc, tajnik in blagajnik M. Močnik. — b) *Slovensko učiteljsko društvo*, osnovano 1871. leta, kateremu je namera „d uševno podpirati slovensko ljudsko šolstvo“. Na občnem zboru, ki je drž. poslanca dr. Vošnjaka izvolil za častnega družabnika, govoril je učitelj g. Govekar „o dolžnosti narodnega učitelja do svojega naroda“ in g. Levičnik „o ponavljavnej šoli“; poleg tega so mnogoštevilno zbrani učitelji ukrepali, kako bi bilo možno